

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

62. An Spectatores Duelli incidant in excommunicationem? Et in corpore
huius Resolutionis declaratur, qui sunt, qui ex iusta causa intersunt Duello,
& non peccant, neque excommunicantur, ut v. g. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

ait. Item valet dum quis alterum ad pugnam pravo-
cat, cum prima vice sibi occurrerit in arbe, adest
enim assignatio loci, & temporis illius, scilicet quo
sele obviā habuerint. Ita ille.

2. Sed mihi contraria sententia magis placet, quam
ego olim practicavi, & postea inveni illam docere
Jacobum Mancinum in *practica visitandi infirmos*,
pract. 4. num. 16. dub. 9. Nam tota urbs non est propria
loci assignatio, quia locus non est certus. Nec est
propria assignatio temporis, cum sele obviā ha-
buerint nam cum tempus sit etiam incertum, non
potest dici assignatio temporis, & in definitione
duelli requiruntur necessarii hæc due conditiones;
ita ut altera illarum deficiente, non erit duellum, ut
inquit ipsemet Bonacina, qui in hoc videtur sibi
adversari, & ita sensisse viros doctos a se consultos
testatur Mancinus ubi *supra*.

RESOL. LXI.

In Belgio quis asperxit duellum nesciens esse prohibitum
in Bullis Pontificiis sub pena excommunicatio-
nis, quæsit a me per literas, an in illam inci-
derit? Ex part. 11. tract. 6. & Misc. 6. Re-
sol. 27.

§.1. **E**T respondi negativè, ac induxi in terminis
Andream Duvalium in 2. 2. D. Thom. tract.
de Duello, quest. 17. circa finem, ubi sic asserit postre-
ma pena est eorum, qui consilium pugnandi in duel-
lo dederunt, aut qui ex composito se spectatores
præbuerunt; hi enim sunt similiter excommunicati,
cummodò sciverint istud esse ab Ecclesia prohibi-
tum; nam si nescierint, essentque comparati, si
sciverint ipsos pugnantes non aspicere, penam hanc
excommunicationis, & alias non incurrerent; cum
sic non fuerint contumaces; contumacia autem ad
excommunicationem incurrendam, ut supponimus,
est necessaria. Ita Duvallius.

2. Probatur hæc opinio ex celebri, & nunquam
obliviscenda doctrina, quam alibi ego adduxi, &
quam me citato docet novissimè Martinus de San-
toseph in *Regul. Sancti Francisci, cap. 16. num. 41.* sic
asserens: Advvertase aqui una cosa de mucho con-
fueso, y es, que no basta que la obra que uno haze,
sepá que está prohibida, y es pecaminosa: si ignora
que ultra de esto estan impuestas a los que hazen,
penas de descomunion, suspensio, ò inhabili-
dad para tener oficios, ò de privacion dellos, ò la
prohibicion de pedir el debito los casados incestuo-
sos, que si se ignoran estas penas, no se incurrer.
Sic Portel in *addit. ad dub. reg. l. verb. Ignorantia, n. 21.*
qui citat Navarrum, quibus adde Curiel in 1. 2.
quest. 76. art. 5. dub. 5. Valentiam *tom. 2. disp. 6. quest. 6.*
punti. 1. Henriquez *lib. 13. cap. 23. num. 2.* Suarez de
Censur. disp. 4. sect. 9. num. 19. Avilam de *Censur. quos*
cit. & sequitur Diana 2. p. tract. 5. *Miscell. resol. 12.*
cit., & porque algunos destes Autores solamente hablan
de penas de censuras: sienten lo mismo de las demas penas.
Navarrus *cap. 23. num. 47. & cap. 27. num. 16. & n. 274.*
Philarchus de *officio Sacerdot. tom. 1. part. 1. lib. 3.*
cap. 4. §. 3. Manuel 1. *tom. sum. verb. ignorantia cap. 140.*
num. 15. & alij, & reputat probabile Suarez 5. *tom.*
in 3. p. disp. 4. sect. 9. num. 22. & Sanchez *lib. 9. de ma-*
trim. disp. 32. n. 21. & Diana 2. p. tract. 5. *Miscell.* citat
plurimos pro hac sententia. Y acerca de la pena
de puestas a los casados incestuosos, para que no puedan
pedir el debito matrimonial, tienen lo mismo Portel
ubi *supra*, Castrus Palaus, *tom. 1. tractat. 2. disput. 1.*
punti. 17. num. 8. Y lo que mas es, que aunque la
ignorancia destas penas sea vincible, y mortalmente

Tom. V.

culpable, como no sea crafá, escusa de las censuras y vide doctri-
penas, docent Portel in *addit. ad dub. reg. verb. igno-*
rancia, n. 25. Sanchez de *matrim. tom. 3. dub. 9. disp. 32.*
num. 31. & citat Suarez, & exponit ignorantiam
vincibilem, & crassam. Hucusque Martinus de San-
toseph; qui paucis multa complectitur. Et ita hæc
sententiam me citato tenet etiam Thomas Hurtadus
tom. 1. tract. 4. cap. 8. resol. 46. num. 555. & resol. 61.
§. 1. numer. 814. & me citato Baunys in *Theolog. hujus Res.*
moral. tom. 2. tract. 8. quest. 18. & me citato Marcus
Vidal in *Arca Theolog. moral. tit. de censuris Inquis. 3.*
numero 113. & me citato Carolus Zambertus in *De-*
cisionibus Bononiensibus casuum conscientie mensis Se-
ptembris, cas. 2. anni 1640. Vide cap. *Vi anima-*
rum, de constit. in 6. & Innocentius Papa *Epist. 3. cap. 1.*
scribens Exuperio Tholosano, dicit, quod ignora-
bant Constitutionem Synesi Papæ ad Himerium
Tarrac. *Epist. 7. cap. 7.* qua suspendebat Clericos in-
continentes (utrumque refertur cap. *Proposisti. &*
cap. Plurimos 82. dist.) ne incurrerent præstatam pœ-
nam, quamvis non ignorarent prohibitam inconti-
nentiam jure naturali, & divino, quare solum erit
obnoxius pœnis latis jure divino, non verò latis
jure humano, quod ignorat, & sic ignorans legem,
& constitutionem qua imponitur pro aliquo delicto,
vel excommunicatio, vel irregularitas, aut suspen-
sio, has nullo modo incurrat. Itaque quamvis igno-
rantia sit vincibilis mortaliter, potest esse, & est sine
contumacia, quæ requiritur ad incursum censura-
rum etgo, &c.

RESOL. LXII.

An spectatores duelli incidant in excommunicatio-
nem?

Et in corpore hujus Resolutionis declaratur qui sunt, qui
ex justa causa interfunt duello, & non peccant, neque
excommunicantur, ut v. g. aliquis famulus, aut ami-
cus, Chirurgus, & Sacerdos suscepiurus confessionem
alicujus moribundi, &c. Ex part. 5. tract. 14. &
Misc. 2. Resol. 100.

§.1. **C**asus iste frequenter potest accidere, & Sup. h. &
ad illum Hurtadus sic respondet in 2. 2. aliquibus ex
tom. 2. disputat. 170. sect. 21. §. 179. Spectatores
duelli excommunicantur eodem loco Concilij, in Ref. 52. §.
quos intelligo primùm, qui nulla justa occasione Dico quar-
interfunt, sed sola curiositate: qui autem justam
to, & in aliis
eius not.
habent occasionem; ut non peccant, ita neque
excommunicantur; hujusmodi autem sunt Magi-
stratus privati, eorumque satellites, & familiares,
accepta enim à Principe facultate duellandi non
potest Magistratus duellum impedire; debet autem
providere, ne concitentur tumultus, aut duellatores
pugnent armis inæqualibus, aut alia injustitia
committatur. Item providere Sacerdotem, qui ex-
cipiat peccata alicujus moribundi, eandem ob cau-
sam potest Sacerdos adesse excepturus confessiones,
item adesse poterit aliquis famulus, aut amicus,
ut accersat Chirursum, aut Confessarium. Item
poterit aliquis famulus deferens arma heri, & equum,
quando id non potest omittere sine gravi incom-
modo. Idem si quis spectet duellum non in publico,
sed occultè, & per cancellos, aut ita distans, ut non
censeatur adesse præsens, non contrahit has penas,
quia Concilium præcisè vult avertere à spectanda
monomachia eos, qui ejus aspectu possunt eam fo-
vere, quod non contingit in hoc casu, sic notat Pa-
ter Lessius *lib. 4. cap. 4. dub. 9. num. 8.* Adde præterea
non contrahi has penas ab illis, qui fortè fortuna se
inveniunt

D 3

